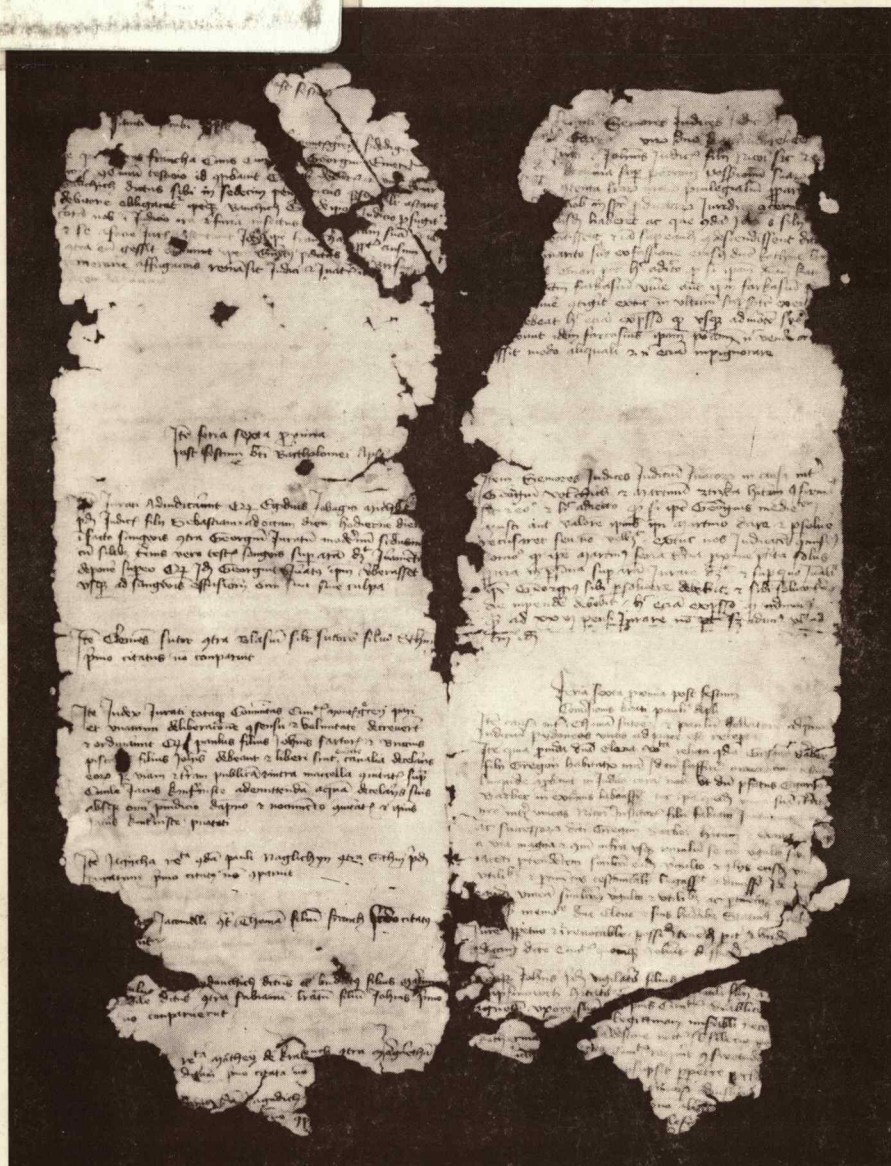

2 000000 009889

PA-024-003

PISANIH SPOMENIKA

vatorski zahvati Laboratorija Arhiva JAZU
(1956-1991)

C-459
P-9.026

ARCHIVUM

OPERA ARCHIVI
ACADEMIAE SCIENTIARUM ET ARTIUM SLAVORUM MERIDIONALIUM
vol. III

ACADEMIA SCIENTIARUM ET ARTIUM SLAVORUM MERIDIONALIUM
ZAGRABIAE MCMXCI

ARHIV

RADOVI ARHIVA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

SV. 3

902/904 (082.1)
(082.1) 902/904

Urednički savjet

Ljubo Boban, Andre Mohorovičić, Marijan Rastić
Hodimir Sirotković i Dragovan Šepić

Glavni i odgovorni urednik

Petar Strčić

Tajnik

Tihana Mršić

Arhiv JAZU, Zagreb, Strossmayerov trg 2, tel. 275-709

Tisak: SVEUČILIŠNA NAKLADA d.o.o.
41000 Zagreb, Trg maršala Tita 14

rev. 22

VERA HRŠAK-FLAJŠMAN

ZAŠTITA PISANIH SPOMENIKA
Restauratorsko-konzervatorski zahvati Laboratorija Arhiva JAZU
(1956-1991)
Katalog izložbe

U povodu 125. obljetnice JAZU

Zagreb 1991.

RESTAURIRANJE IZLOŽAKA:

Dipl. ing. Vera Hršak-Flajšman, rukovodilac Laboratorija Arhiva JAZU
Sanja Gonzi, preparator Laboratorija Arhiva JAZU
Nada Skotak, preparator Laboratorija Arhiva JAZU (do 1980).

IZRADA UVEZA I UVEZIVANJE:

Edita Marojević, knjigoveža Arhiva JAZU
Mira Martinec, knjigoveža Arhiva JAZU

FOTOGRAFIJE:

Goran Kos, fotograf Fotoslužbe Arhiva JAZU
Ivan Buzjak, fotograf Fotoslužbe Arhiva JAZU

KRATICE:

Or. zb. Arhiva JAZU, – Orijentalna zbirka Arhiva JAZU
K.G. – Kabinet grafike JAZU
VZ – Valvasorova zbirka Nadbiskupije zagrebačke
MUO – Muzej za umjetnost i obrt

PREDGOVOR

Pisani spomenici, arhivalije i knjige kao vrlo značajni i vjerni svjedoci naše bogate nacionalne kulturne i povijesne prošlosti obavezuju nas da se punom odgovornošću brinemo o njihovu stanju kako bismo ih sačuvali i predali budućim naraštajima.

Arhivska je građa pisana i islikana na materijalima organskog porijekla te, prema tome, poput svih organskih tvari podložna starenju i razgradnji pod utjecajem svjetla, povišene temperature, povećane vlage itd. Naročito treba naglasiti da osobito u novije vrijeme arhivskom materijalu prijeti opasnost od atmosfere zagađene sumpornim i dušikovim oksidima, koji u prisutnosti vlage stvaraju vrlo agresivne kiseline s razornim djelovanjem na papir i pergamentu. Za očuvanje građe važno je osigurati optimalne uvjete pohrane, ali je isto tako potrebno poduzeti zahvate koji će ukloniti štetne uzročnike, tragove bivše nemarnosti, zapuštenosti, pa i namjernih oštećivanja lošim rukovanjem, neznanjem ili zlonamjernošću.

Naši pisani spomenici, ranije čuvani većinom u vladarskim i crkvenim riznicama, nestajali su tijekom stoljeća u ratnim pustošenjima, požarima i poplavama ili postali cilj namjernog uništavanja. Arhivska se građa još u XIX. st. pa i kasnije, zbog nebrige i zanemarivanja često i od samih vlasnika, bacala na tavane, u podrum, mračne i vlažne prostorije, gdje je bila izložena propadanju i uništavanju od prašine, vlage, plijesni, insekata i miševa. Nije bio rijedak slučaj da su se arhivalije spaljivale, prodavale u bescijenje kao omotni papir ili završavale u tvornicama kao sirovina za proizvodnju novog papira.

Teško stanje u kojem se nalazila naša arhivska građa otkriveno je u potpunosti tek organiziranim prikupljanjem i njenim sistematskim sređivanjem u arhivima. Takvo saznanje o stanju pisanog nasljeđa prošlosti uvjetovalo je neophodnost organiziranja službe za spašavanje obnavljanjem arhivske građe, što je potaklo odluku Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti da, u sklopu svog Arhiva, osnuje 1953. godine, Laboratorij za restauriranje i konzerviranje arhivalija. Djelatnost Laboratorija od samog početka, nije bila ograničena isključivo na restauriranje građe u vlasništvu JAZU, nego je obuhvaćeno područje cijele Hrvatske, pa čak i drugih republika. Tako su veći radovi na restauriranju kodeksa, rukopisa, antifonara, inkunabula, knjiga i grafika bili vršeni za dominikanske samostane u Splitu i Dubrovniku, franjevačke samostane u Zagrebu, Šibeniku i na o. Košljunu, kaptolske arhive u Splitu, Trogiru i na o. Rabu, narodne muzeje u Ohridu i Cetinju, gradske muzeje u Zagrebu, Vukovaru i Šibeniku, Muzej Slavonije u Osijeku, Povijesni muzej Hrvatske i Hrvatski školski muzej u Zagrebu, te za Znanstvenu knjižnicu "Juraj Hrabdelić" u Zagrebu. Izraženo u brojkama od 1956 do 1991. godine restaurirano je ukupno 268.500 listova rukopisa i knjiga, 2.480 grafika, crteža, plakata i geografskih karata, ne računajući manje zahvate. To je znatna količina dragocjenog materijala, s obzirom na činjenicu da u Laboratoriju rade samo jedan restaurator-kemičar i jedan preparator, uz potrebnu suradnju knjigoveže.

U svome radu Laboratorij koristi iskustvo i prokušane metode srodnih europskih i američkih institucija, ali isto tako primjenjuje i vlastite metode restauriranja razrađene tijekom praktičnog rada zbog nužnosti pronalaženja odgovarajućih i boljih zahvata u pojedinim specifičnim slučajevima. Iskustvo je pokazalo da je primjena metode "klasičnog" restauriranja najbolja za obradu starije građe. Sam naziv metode upućuje na zaključak da se postupak izvodi ručno, uz primjenu takvih pomoćnih materijala koji, po kemijskom sastavu i fizikalnim svojstvima, odgovaraju starom papiru, pergameni i ljepilima.

Novija "mehanička" metoda restauriranja izvodi se impregnacijom, odnosno laminacijom papira folijama acetatne celuloze ili polietilena, pomoću stroja koji je pod nazivom "Impregnator" bio konstruiran u Zagrebu 1956. godine. Metoda impregnacije u prvom se redu primjenjuje za restauriranje nove građe, ali se njena primjena pokazala uspješnom i za spašavanje stare. Npr: za fragmentarno sačuvane dokumente i rukopise koji su teško stradali od vlage, plijesni, požara, kisele tinte, u slučaju tinta neotpornih na vodene otopine te uvijek onda kada je celuloza papira razgrađena do stupnja potpunog gubitka mehaničke čvrstoće tako da je isključena mogućnost rukovanja i obrade tijekom klasičnog postupka restauriranja.

Uspjeh restauratorskog zahvata ovisi ponajprije o pravom izboru materijala i metode rada, jer se u protivnom može građi nanijeti više štete nego koristi. To su pokazali raniji pokušaji restauriranja što su ili bez iskustva, stručnog znanja i poznavanja materijala vršili anonimni pojedinci, najčešće prilikom prevezivanja u knjigovežnicama ili samostanskim zbirkama. Za obljepljivanje i pojačavanje oštećenih listova i uveza izrezivani su u trake listovi starijih rukopisa i kodeksa, bez obzira na njihovu vrijednost. Jedan je od takvih značajnih primjera iz naše prakse i iluminirani evanđelistar na pergameni, iz kraja XI. st. u vlasništvu Nadžupskog ureda u Rabu. Spomenuti evanđelistar bio je razrezan u fragmente koji su bili upotrijebljeni za pojačanje listova prilikom uveza dvaju graduala iz XV. stoljeća. Iz oba graduala bilo je razvezivanjem odvojeno 75 ostrižaka, ispisanih beneventanskim pismom ili oslikanih minijaturama. Tek je restauriranjem malih ostrižaka i njihovim spajanjem u cjelinu utvrđeno da pripadaju vrlo ranom i vrijednom kodeksu na pergameni.

Važno je spomenuti i to da su u nedostatku materijala katkada sljepljivani i čitavi listovi starijih rukopisa, kako bi se dobio materijal za izradu korica novih uveza ili za pojačavanje starih. Takve i slične slučajeve nalazimo kod glagoljskih, latiničkih i arabičkih rukopisa.

U nizu štetnih amaterskih postupaka za saniranje zaderanih listova knjiga i dokumenata istaknuto mjesto zauzima, u novije vrijeme, upotreba raznovrsnih ljepivih traka. Starenjem i razgradnjom mogu se svojstva ljepila na trakama očitovati u nepredvidivim i neželjenim posljedicama za papir, tj. prouzročiti mrlje, promjenu boje, pa čak i kemijska oštećenja. Brojni primjeri iz prakse ukazuju na štetnost i neprikladnost takve sanacije listova.

Teškoće i problemi koji se uvijek javljaju prilikom restauriranja građe ranije tretirane pogrešnim materijalima i zahvatima, dokaz su više da je stručna sprema i široko poznavanje materijala i tematike osnova za uspješno rješavanje zadataka na odgovornom i delikatnom poslu restauriranja i konzerviranja. Činjenica je da su s obzirom na bogati fond naših arhiva i knjižnica, potrebe za restauriranjem građe velike, ali je glavni problem nedostatak dovoljnog broja ljudi stručno osposobljenih za rad u toj rijetkoj i jedinstvenoj struci.

Tijekom 35-godišnjeg rada, Laboratorij Arhiva JAZU sudjelovao je brojnim restauriranim rukopisima, grafikama itd. u okviru mnogih izložbi, u Zagrebu i izvan grada. Međutim, to su bile tematske izložbe na kojima nije bila naglašena a niti uočena važnost restauratorskog zahvata, iako su često upravo ti zahvati omogućili izlaganje objekata koji su se nalazili u kritičnom stanju. Zato prva samostalna izložba Laboratorija Arhiva JAZU ima za cilj da vrijednost svoga rada približi široj javnosti, te da preko dokumentarnih fotografija prikaže tragično stanje u kojem se nalazi pisana građa oštećena na razne načine te da, isto tako, nizom stručno restauriranih rukopisa, knjiga i grafika, prikaže rezultate svojih nastojanja na njenom spašavanju restauriranjem i konzerviranjem. Izložci su uglavnom vlasništvo Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti jer iz tehničkih i financijskih razloga nije bilo moguće dopremiti i osigurati restauriranu građu koja se nalazi izvan Zagreba. No, raznolikost prezentiranih izložaka, gotovo u cjelini zaokružuje rad i djelovanje Laboratorija Arhiva JAZU.

Zahvaljujem suradnicima Arhiva JAZU mr. Tihani Mršić, prof. Marti Jašo i dr. Muhamedu Ždraloviću, te upraviteljici Knjižnice JAZU mr. Ljerki Filaković, koji su mi pomogli prilikom izbora građe i prikupljanja podataka za ovaj katalog.

Kabinetu grafike JAZU izražavam zahvalnost na izvanrednoj susretljivosti i pomoći, a osobito prof. Renati Gotthardi-Škiljan koja mi je stručnim savjetima pomogla u obradi kataloških podataka i postavi grafika.

Jednako tako zahvaljujemo Muzeju za umjetnost i obrt na posudbi fragmenata oslikane, pozlaćene kože i lepeze koji su omogućili da se na izložbi prikaže i ta restauratorsko-konzervatorska djelatnost autora.

KATALOG

GLAGOLJSKE ISPRAVE XIV, XV. i XVI. st. bile su oštećene od vlage, prašine i plijesni te mehanički zbog loše pohrane i rukovanja. Restauriranje isprava izvršeno je klasičnom metodom pomoću japanskog papira i papira ručne izrade.

1. God. 1395, 8. rujna, u Novom
Vinodolska općina određuje plaću za različne pravde.
Arhiv JAZU GL. I. 8.
2. God. 1544.
Tužba griškoga puka na nepravde Gusićeve i popis daća što su ih Grižanci
dužni davati svojoj gospodi.
Arhiv JAZU GL. III. 42.
3. God. 1323. u Biogradu
Popis zemalja kotorske, grižanske i biogradske općine u Sopaljskom polju.
Arhiv JAZU GL. I. 9.
4. God. 1518-1534. (Datiranje je izvršeno prema vodenom znaku)
Pismo Martinu Frankopanu.
Arhiv JAZU GL. II. 27.
5. God. 1478, 11. lipnja, u Rmanji
Lopački stol rješava parnicu Stjepana Mečara s Jurjem Našmanićem iz
Glavataca.
Arhiv JAZU GL. II. 36
6. God. 1487, mjeseca travnja u Vrbniku
Oporuka popa Tomaša Sedmaka.
Arhiv JAZU GL. II. 42.
7. God. 1447, 1. svibnja u Ripču
Pleme Nebljuško pristaje pred krbavskim knezom Tomašem da može
Gašparov sin Mikula u zaklad uzeti zemlju suca Dujma Vučića.
Arhiv JAZU GL. II. 13
8. God. 1471.
Juraj Klinčić kupuje zemlju "Gornje polje" od L. Latovničkoga.
Arhiv JAZU GL. II. 34.
9. God. 1546.
Mik. Županić - testament.
Arhiv JAZU GL. III. 55.
10. God. 1497, 30. listopada, u Crnoj Vasi
Stol lički rješava pravdu Mihalja Škoblića s Lagodušićima. Glagoljska
isprava na pergameni s dva sačuvana pečata.
Arhiv JAZU GL-II-57.

LATINSKE ISPRAVE XIV, XV. i XVI. st. bile su oštećene od vlage, plijesni i prašine te mehanički na oštrim pregibima od presavijanja. Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom i papirom ručne izrade na većim oštećenjima.

11. Wyssegrad, 17. VIII. 1361.
Sudski spor pred Zagrebačkim kaptolom.
Arhiv JAZU D-V-39

12. Đakovo, 21. III. 1360.
Sudski spor oko posjeda pred Bosanskim kaptolom.
Arhiv JAZU D-V-33

13. Vrbovec, 19. II. 1481.
Testament plemića I. Zwethecza u Roichi.
Arhiv JAZU D-VI-53

14. Notae seu Prothocolon Civitatis Zagradiensis
De Anno 1412-1509.
Arhiv JAZU II d 234

15. Brezowichae, 3. XII. 1415.
Isprava o prodaji zemlje.
Arhiv JAZU D-VIII-51

16. Isto kao red broj. 14.

17. Gudowcz, 1490-1496.
Sudski spor oko posjeda Aladaryowcz pred Kaptolom čazmanskim i zagrebačkim.
Arhiv JAZU D-XVI-68

18. Zagrabiae, 18. II. 1416.
Potvrda izjave Ladislava de Radomerch.
Arhiv JAZU D-VIII-52

19. Križevci, 4. VI. 1370.
Petar Chirke, župan križevački, potvrđuje diobu posjeda Jacouzerdahel između Egidija Petrova i sinova Farkaševih te između Grgura Jakobovog, provedenu po dvojici plemićkih sudaca križevačkih.
Latinska isprava na pergameni s pečatom.
Pergamena je bila teško oštećena, deformirana, presavijena na tri dijela, pa je na pregibima djelovanjem vlage došlo do velikih oštećenja. Dio pergamene je zajedno s tekstom otpao i nestao.
Restauratorskim zahvatom pergamena je omekšana, izravnana, a izgubljeni dijelovi nadoknađeni.
Arhiv JAZU D-V-91

20. SUDSKI PROCES OBITELJI DRAŠKOVIĆ

Latinska isprava s pečatom 1492-1571.

Papir, 42x370 cm.

Oštećenja su nastala zbog presavijanja a na oštrim pregibima djelovanjem prašine papir je oslabio i raspucao. Tijekom restauratorskog postupka isprava je izravnana, a oštećeni pregibi učvršćeni japanskim papirom, te papirom ručne izrade na većim oštećenjima. Isprava se čuva u obliku role.

Arhiv JAZU D-XVIII-87

Oštećenja grbovnica na pergameni s pečatima nastala su uglavnom zbog neadekvatnih uvjeta čuvanja, tj. višestrukim presavijanjem pergamene na manji format. Utjecajem temperaturnih promjena došlo je do skrućivanja i deformacije pergamene, dok je prašina prouzročila oštećenja raspucavanjem oštih pregiba.

Tijekom restauriranja izvršeno je suho čišćenje, mekšanje i ravnanje pergamena, te učvršćivanje s poledine svih oslabljenih i oštećenih dijelova.

21. FERDINANDUS BALTHASARI SCHYTHAROCZY, VIENNAE 1556.

Pergamena, 66,1x41,6 cm.

Arhiv JAZU A-I-6

22. RUDOLPHUS II GEORGIO PRIBICHEUVITH, RATISBONAE 1595.

Pergamena, 66x46 cm.

Arhiv JAZU A-31

23. RUDOLPHUS II MICHAELI MALENYCH, PRAG 1592.

Pergamena 69,6x45,6 cm

Arhiv JAZU A-29

24. GLAGOLJSKA ISPRAVA, 1448. god.

Juraj Karlović prodaje pred stolom lapačkim svoju plemenštinu.

Pergamena s dva pečata, 39, 9x16,6 cm.

Pergamena je deformirana i mehanički oštećena na pregibima. U desnoj polovici isprave je tamna mrlja od tinte. Kiselina iz tinte oštetila je pergamentu do te mjere da je komadić pergamene otpao.

Izvršeno je mekšanje i ravnanje pergamene te učvršćenje oštećenih mjesta japanskim toniranim papirom. Mrlju od željezno-galne tinte nije bilo moguće ukloniti neutralizacijom ni čišćenjem jer je taninska komponenta tinte kemijski vezana na pergamentu.

Arhiv JAZU GI II. 15

25. ZBORNİK ŠIMUNA GLAVIČA, 1529-1557, god. (glagoljski rukopis)
Papir: 9,8x14 cm 87 listova.
Novi uvez u pergamenu.
Teška oštećenja rukopisa nastala su od kisele tinte, koja je u prisutnosti vlage razgradila papir do te mjere da su dijelovi teksta nestali. Listovi 9 i 79 ostali su samo fragmentarno sačuvani.
Restauriranje je nakon neutralizacije kiseline izvršeno laminacijom folijama polietilena i japanskim papirom.
Arhiv JAZU I a 25
26. FATEVIČEV ZBORNİK DUHOVNOG ŠTIVA, 1617. god. (glagoljski rkp.)
Papir: 15,4x20,7 cm 80 listova.
Uvez u polukožu.
Papir je potamnio i oštećen od vlage i miševa. Listovi 69 i 80 sačuvani su fragmentarno.
Restauriranje je izvršeno svilenom gazom, papirom ručne izrade i japanskim papirom uz oslabljene margine.
Arhiv JAZU IVa 124
27. KNJIGA ZA ISPOVJEDNIKE, XV-XVI. st. (glagoljski rukopis)
Papir: 11,5x15,3 cm 155 listova
Pergamena: 2 lista.
Novi kožni uvez.
Oštećenje rukopisa prouzročili su insekti i vlaga.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom pomoću svilene gaze i japanskog papira.
Arhiv JAZU IVa 92
28. KOŽLJAČKI DIJALOG PAPE GRGURA, XV-XVI. st. (glagoljski rkp.)
Papir: 17x26,3 cm 23 lista.
Uvez u polukožu.
Papir je potamnio od vlage i prašine, izgubio mehaničku čvrstoću i postao neotporan na oštećenje.
Restauriranje je izvršeno nakon neutralizacije klasičnom metodom japanskim papirom.
Arhiv JAZU II b 106
29. FRAGMENT GLAGOLJSKOG MISALA IZ BARBANA U ISTRI, 1425. god.
Pergamena: 24x35,8 cm.
Oštećenja fragmenta su mehanička i zbog promjena vlažnosti, što je prouzročilo deformaciju pergamene.
Konzervatorskim zahvatom izvršeno je mekšanje i ravnanje pergamene, a zatim je list zaštićen folijom acetatne celuloze.
Arhiv JAZU Gl. fr. 5
30. MATICA ŽUPE NOVALJA, XVI-XVIII. st. (glagoljica)
Papir: 16,5x22 cm 148 listova.
Novi kožni uvez.
Oštećenja listova bila su uglavnom mehanička, nastala nepažljivim rukovanjem.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom pomoću japanskog papira.
Arhiv JAZU Matica IX-3

31. ČETVEROEVANDELJE, XVI. st. (ćirilski rukopis)
Papir: 21x31 cm 300 listova.
Restaurirani kožni uvez.
Teška oštećenja rukopisa nastala su djelovanjem vlage i plijesni te zbog nestručne obrade listova prilikom ranijeg preuvezivanja rukopisa.
Nakon skidanja starih zakrpa, čišćenja voska i tutkala, dezinfekcije i neutralizacije, listovi rukopisa bili su laminirani folijama polietilena i japanskim papirom.
Arhiv JAZU IV d 7
32. SKRAĆENI OKTOIH, XVI. st. (ćirilski rukopis)
Papir: 11x15 cm 213 listova.
Restaurirani kožni uvez.
Oštećenja rukopisa prouzročili su miševi i vlaga.
Restauratorskim postupkom listovi su svilenom gazom i papirom ručne izrade rekonstruirani do originalnog formata.
Arhiv JAZU IV d 15
33. PRAZNIČNI MINEJ ZA CIJELU GODINU, XV. st. (ćirilski rukopis)
Papir: 22x28 cm 211 listova.
Novi kožni uvez.
Teška oštećenja rukopisa prouzročili su miševi. Zadnji listovi sačuvani su samo fragmentarno. Rukopis je bio ranije preuvezan i tom prilikom nestručno oblijepljen trakama prozirnog papira.
Restauratorskim postupkom skinute su nalijepljene trake, izvršena neutralizacija kiseline u papiru i rukopis restauriran svilenom gazom, japanskim papirom i papirom ručne izrade. Fragmenti su rekonstruirani do veličine originalnog lista.
Arhiv JAZU IV d 13/I
34. TRIOD POSNI I CVJETNI, XIII-XV. st.
Pergamena: 23x30 cm 151 list.
Papir: 22x28,5 cm 71 list
Novi kožni uvez.
Oštećenja su prouzročena vlagom i nestručnom sanacijom listova prilikom preuvezivanja rukopisa.
Restauratorskim postupkom skinute su knjigovezačke zakrpe, očišćeno tutkalo, a pergamena omekšana, izravnana i restaurirana svilenom gazom i novom pergamenom. Dio rukopisa pisanog na papiru neutraliziran je i laminiran zbog visokog stupnja degradacije celuloze papira.
Arhiv JAZU IV d 4
35. PRODIKE I GOVORENJA IZ LUKORANA, XVII. st. (glagoljski rkp.)
Papir, 16,7x23,4 cm 124 lista.
Uvez u polukožu.
Oštećenja rukopisa nastala su od vlage koja je smanjila mehaničku čvrstoću papira, pa je prilikom rukovanja došlo do oštećivanja margina.
Restauriranje je izvršeno nakon pranja i neutralizacije listova klasičnim postupkom pomoću japanskog papira.
Arhiv JAZU IV a 140

36. LUCIĆEV VRTAL, XVI. st. (latinički rukopis)
Papir, 18x21 cm 371 list.
Novi uvez u kožu.
Listovi su bili oštećeni od vlage, prekriveni žutim i smeđim mrljama. Kiselina iz željezno-galne tinte prouzročila je oštećenja na samom tekstu, a smanjena je mehanička čvrstoća papira na marginama listova.
Listovi rukopisa su neutralizirani i klasično restaurirani svilenom gazom, japanskim papirom i papirom ručne izrade.
Arhiv JAZU IV a 31
37. POLJIČKI STATUT, XV/XVI. st. (bosančica)
Papir, 20x28,5 cm 64 lista.
Novi uvez u kožu.
Listovi rukopisa, teško oštećeni od vlage i mehanički, bili su prilikom ranijeg preuvezivanja u knjigovežnici nestručno oblijepljeni prozirnim papirom, koji je prilikom restauriranja uklonjen.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom svilenom gazom i papirom ručne izrade po sistemu inkvadriranja.
Arhiv JAZU I c 65
38. SOPRA LA FORTIFICATIONE DELLA CITTA DI RAGUSA, XVII. st. (latinički rukopis)
Papir, 22x31,5 cm 21 list.
Novi uvez u kožu.
Oštećenja listova bila su mehanička, od vlage i kiseline iz tinte.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom pomoću japanskog papira.
Arhiv JAZU I d 130
39. SUDSKI POZIVI ZAGREBAČKOG GRADSKOG SUDA, XIV. st. (latinica)
Papir 12,3x30,3 cm 19 listova.
Uvez u polukožu.
Rukopis je uz sve margine bio teško oštećen od vlage, koja je znatno smanjila mehaničku čvrstoću papira.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom pomoću papira ručne izrade.
Arhiv JAZU II c 91
40. SLUŽABNIK S IZBORNIM APOSTOLIMA I EVNAĐELJIMA, XV. st. (ćirilski rukopis)
Papir, 14x20,8 cm 144 listova.
Novi uvez u kožu.
Rukopis je bio teško oštećen od vlage i plijesni. Papir je postao tako krhak da se raspadao pri dodiru.
Restauriranje je izvršeno metodom laminacije folijama acetatne celuloze uz pojačanje margina okvirima japanskog papira. Prije obrade laminacijom bila je izvršena dezinfekcija i suho čišćenje listova.
Arhiv JAZU IV d 8

41. CATALOGUS PRAESULUM ZAGRABIENSIVM, XVII. st. (latinički rkp.)
Papir, 16,8x21,5 cm 304 listova.
Novi uvez u kožu.
Oštećenja su nastala od vlage i kisele tinte pa je papir rukopisa zbog toga potamnio i oslabio. Zadnji list sačuvan je fragmentarno.
Izvršena je neutralizacija kiseline u papiru te restauriranje rukopisa svilenom gazom i japanskim papirom. Zadnji list rekonstruiran je papirom ručne izrade do originalnog formata.
Arhiv JAZU II a 70
42. MATICA ŽUPE BAŠKA, 1642-1748. god. (glagoljica)
Papir 21x33 cm 313 listova.
Uvez u kožu.
Papir je potamnio i teško je oštećen od vlage te mehanički uz margine i hrbat listova.
Restauriranje je u toku, a vrši se klasičnom metodom raznim vrstama japanskog papira, a po potrebi i svilenom gazom na dijelovima slabije čitljivog teksta.
Arhiv JAZU Matica IX-20
43. MATICA ŽUPE DOBRINJ, XVI-XVIII. st. (glagoljica)
Papir, 30,8x21,7 cm 160 listova.
Uvez u polukožu.
Matica je bila teško oštećena od vlage i mehanički zbog gubitka čvrstoće papira pa su ranije najoštećeniji listovi bili oblijepljeni fragmentima jednog starijeg glagoljskog rukopisa.
Nakon skidanja starih zakrpa izvršeno je klasično restauriranje svilenom gazom i papirom ručne izrade kojim su uokvirene oštećene margine listova.
Arhiv JAZU Matica IX-10
44. TRSATSKE OPĆINE SUDBENI ZAPISNIK, 1428-1599. (latinica i glagolj.)
Papir, 21,5x29 cm 91 list.
Uvez u polukožu.
Papir rukopisa potamnio je od vlage i bio mehanički oštećen uz sve margine. Mekana korica od pergamene bila je u raspadnutom stanju.
Rukopis je razvezan u listove koji su netralizirani i restaurirani klasičnom metodom pomoću japanskog papira.
Arhiv JAZU IV b 93
45. MATICA ŽUPE HRELJIN, 1673-1771. god. (latinica)
Papir, 21x31,5 i 19,7x29 cm.
Restaurirani uvez od pergamene.
Velika oštećenja od vlage nastala su na koricama i na marginama listova.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom svilenom gazom i japanskim papirom.
Arhiv JAZU Matica IX-38

46. ACTA PATRUM JESUITARUM 1473-1733. god. (latinički rukopis)
Dokumenti na papiru razne veličine, 47 listova. Platnena mapa.
Dokumenti su bili oštećeni od vlage i mehanički zbog lošeg rukovanja, pa su oslabljeni dijelovi listova otpali.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom uz rekonstrukciju dijelova koji su nedostajali.
Arhiv JAZU III d 44
47. PROPISI ZA KOLUDRICE SV. SPAS ŠIBENIK, XVII. st. (latinički rkp.)
Papir, 16,7x20,5 cm 38 listova.
Uvez u novu pergamentu.
Rukopis je oštećen od kisele željezno-galne tinte, koja je u prisutnosti vlage teško oštetila papir, prouzročila smeđu boju listova i gubitak mehaničke čvrstoće.
Izvršena je neutralizacija kiseline u papiru i nakon toga kaširanje listova na odgovarajući japanski papir.
Arhiv JAZU I b 75
48. KNJIGA BRATOVŠTINE SV. ROKA U BOLJUNU, 1595-1663. (glagoljica)
Papir, 11,3x30,7 cm 81 list.
Uvez u pergamentu.
Oštećenja rukopisa i uveza nastala su od vlage i mehanički.
Prvi dio korica i lista je nedostajao.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom koji je za rekonstruirane listove bio toniran.
Arhiv JAZU III c 3
49. LIBER STATUTORUM ET LEGUM VENETORUM, XVI. st.
Papir, 12x17,4 cm. 284 lista.
Novi uvez u kožu.
Knjiga je bila teško oštećena od insekata, a u zadnjem dijelu i od miševa. Na unutarnjoj strani prve i zadnje korice bili su zbog pojačanja naliježljivi fragmenti jednog starog rukopisa na pergameni.
Tijekom restauratorskog postupka fragmenti pergamene odvojeni su od korica. Pergamena je omekšana i ravnana, a listovi knjige restaurirani klasičnom metodom japanskim papirom.
Arhiv JAZU R-211
50. MISCELLANEA VARIA, XIX. st. (latinički rukopis)
Papir, 21,2x31,6 cm 73 lista i 7 ostrižaka razne veličine. Uvez u platno.
Na rukopisu su tri početna i tri zadnja lista bili međusobno slijepljeni da bi se dobilo pojačanje korica uveza. Za istu svrhu bilo je upotrijebljeno 7 ostrižaka.
Restauratorskim zahvatom listovi su bili razdvojeni, očišćeni od tutkala i restaurirani klasičnom metodom japanskim papirom. Istom metodom restauriran je i ostali dio rukopisa.
Arhiv JAZU III d 162

51. KANTUAL, XVI. st. (nepotpun)
Papir, 41,5x28,8 cm. Numeracija f 7 - f 79.
Novi uvez u polukožu.
Kantual je bio bez uveza, pa su nezaštićeni listovi teško stradali od prašine i vlage. Listovi 41 i 43 ostali su sačuvani u malim fragmentima.
Restauriranje izvršeno pojačavanjem papira i učvršćivanjem svih oštećenja japanskim papirom.
Arhiv JAZU III d 204
52. MUSHAF-KOMPLETAN TEKST KUR'ANA, XV. st. (arapski rukopis)
Papir, 28,7x39,0 cm 213 listova.
Novi kožni uvez s originalnim prijeklopom.
Oštećenja rukopisa nastala su djelovanjem vlage uzduž margina. Originalni uvez bio je potpuno uništen, a sačuvan je samo prijeklop (miklab), koji je korišten prilikom novog uveza.
Restauriranje rukopisa izvršeno je suhim postupkom po klasičnoj metodi upotrebom papira ručne izrade.
Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 2000
53. TÂRIH-I-RIDVÂN PAŠA-ZADE, XVIII. st. (turski rukopis)
Papir, 12,5x18 cm 128 listova.
Uvez u platno.
Oštećenja rukopisa bila su od vlage, insekata i mehanička. Prvi list bio je nalijepljen na koricu.
Restauriranje je izvršeno klasično suhim postupkom zbog topivosti titne od čađe.
Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 805
54. MUŞHAF-KUR'AN, XVI. st. (arapski rukopis)
Papir, 12x16,5 cm 230 listova.
Uvez u polukožu zaštićen restauriranim kožnim tobolcem.
Oštećenja rukopisa bila su uglavnom mehanička, uza sve margine i hrbat listova.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom.
Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 2075
55. ANTOLOGIJA PJESAMA NA TURSKOM, XVII st.
Papir, 11,9x19,6 cm 34 lista. Uvez u korice od plastificiranog papira.
Rukopis je bio oštećen od miševa i vlage.
Restauriranje je izvršeno metodom laminacije folijama polietilena.
Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 47
56. SUBHAT AL-ABRÂR, XVI. st. (perzijski rukopis)
Papir, 12x20 cm 93 lista.
Uvez u korice od plastificiranog papira.
Oštećenja rukopisa bila su od vlage i mehanička, uz margine i na hrptu listova. Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom.
Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 1471

57. **MEBHAS EL-ÎMÂM, XVIII. st. (turski rukopis)**
 Papir: 14,2x21,4 cm 155 listova.
 Novi kožni uvez.
 Rukopis je bio oštećen od vlage, miševa i mehaničkim putem.
 Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom. Tijekom restauratorskog zahvata pronađeni su i izdvojeni iz starog uveza fragmenti nepoznatog rukopisa koji su bili upotrijebljeni za pojačanje korica. Restaurirani fragmenti pohranjeni su uz novi uvez.
 Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 857
58. **KITÂB AI-LUBÂB FI ʿILAL AL-BINA, XV. st. (arapski rkp.)**
 Papir: 14,8x20,9 cm 114 listova.
 Novi kožni uvez.
 Oštećenja od vlage i plijesni bila su uz hrbat i margine listova.
 U prvoj fazi rada izvršena je dezinfekcija otopinom timola, a zatim je klasičnom metodom japanskim papirom završen proces restauriranja.
 Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 1663
59. **TIMURNÂME, XVI. st. (perzijski rukopis)**
 Papir: 13,8x23,7 cm 102 lista
 Izvorni kožni uvez.
 Oštećenja rukopisa nastala su od vlage i ranijih nestručnih popravaka listova.
 Restauriranje je izvršeno suhim postupkom zbog nepostojanosti tinte i pigmentata minijatura. Upotrijebljeni materijali bili su svilena gaza, japanski papir i papir ručne izrade kojim su listovi rekonstruirani do originalnog formata.
 Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 754
60. **TA'BÎR AL-AHLÂM, XIV-XVII. st. (arapski rukopis)**
 Papir, 22x30,2 cm 230 listova.
 Restaurirani kožni uvez.
 Oštećenja su nastala djelovanjem vlage uzduž svih margina.
 Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom inkvadriranja pomoću svilene gaze i papira ručne izrade.
 Or. zb. Arhiva JAZU Nr. 408
61. **AMULET U OBLIKU SVITKA, XVI-XVII. st. (arapski i turski)**
 Papir, 6,2-8,2x424 cm.
 Oštećenja svitka bila su uglavnom mehanička zbog loše pohrane.
 Restauratorskim postupkom zaštićeno je islikano lice pomoću maranyla, a poledina kaširana na japanski papir.
 Or. zb. Arhiva JAZU nr. 768

62. IOANNIS LUCII
DE REGNO DALMATIAE ET CROATIAE, VINDOBONAE, 1758.
Papir, 22,5x36,1 cm 281 str.
Novi uvez u kožu.
Kartonske korice bile su u raspadnutom stanju, a listovi knjige su potamnje-
li i bili prekriveni sitnim smeđim mrljama koje su nastale djelovanjem vla-
ge na mineralne nečistoće u papiru. Papir je oslabio te su mehanička ošteće-
nja nastala na marginama listova, osobito prvog i zadnjeg dijela knjige.
Izvršeno je čišćenje bijeljenjem listova, te neutralizacija i regeneracija papi-
ra pomoću metil celuloze i uz restauriranje svih mehaničkih oštećenja japan-
skim papirom.
Knjižnica JAZU R-916
63. MATIJA FLACIUS ILLYRICUS,
DEFENSIO VERAЕ PIAE AC LUTHERANAE, 1575.
Veličina, 8°, 38 numeriranih listova. Novi uvez u platno.
Knjiga je bila bez uveza, papir je od vlage i prašine potpuno posmeđio i
oslabio, što je dovelo do mehaničkog oštećivanja margina.
Izvršeno je bijeljenje i neutralizacija listova, pojačavanje oslabljenog
papira metil celulozom i restauriranje oštećenih margina japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-517
64. MARKO MARULIĆ
NAVISCHENGIE MUCCHE ISSUSSA SPASITEGLIA NASCEGA
Veličina, 16°, 56 str.
Novi uvez u kožu.
Oštećenja od vlage i plijesni zahvatila su sve listove. Nedostaje naslovni
list koji je vjerojatno bio najviše oštećen.
Izvršena je dezinfekcija knjige, pranje listova, pojačavanje oslabljenog
papira metil celulozom i restauriranje japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-722
65. PETAR HEKTOROVIĆ
RIBANJE I RIBARSKO PRIGOVARANJE, 1568.
Veličina, 8°, 108 str. Novi uvez u kožu.
Oštećenja knjiga bila su od vlage, masnoća i mehanička.
Izvršeno je čišćenje listova, neutralizacija kiseline u papiru i klasično resta-
uriranje japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-598
66. ARISTOTELES
THEOLOGIA SIUE MISTICA, ROMA, 1519.
Veličina, 8°, 132 numerirana lista.
Novi uvez u pergamentu.
Knjiga je bila relativno dobro sačuvana, a evidentirana su uglavnom ošteće-
nja od insekata.
Izvršeno je klasično restauriranje japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-602

67. OFFICIUM SANCTISSIMI TRIPHONIS, VENECIJA, 1561.
Veličina, 8°, 20 numeriranih listova.
Novi uvez u češko platno.
Stara korica knjige bila je uništena pa su nezaštićeni listovi teško stradali od vlage, plijesni i insekata.
Izvršena je dezinfekcija, neutralizacija i pranje listova, pojačanje papira metil celulozom i restauriranje svih oštećenja japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-518
68. MARKO MARULIĆ
OPERA, VENETIA, 1574.
Veličina, 8°, 294 stranice.
Novi uvez u kožu.
Originalni uvez bio je uništen i zbog toga su najviše stradali prvi i zadnji listovi knjige koji su bili izloženi vlazi i mehaničkom oštećivanju.
Izvršeno je pranje s neutralizacijom listova i klasično restauriranje japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-523
69. MISSALE ROMANUM, 1706. god.
Veličina: V 8°, 465 listova.
Novi uvez u kožu.
Oštećenja su bila od vlage, miševa, voska i masnoće prstiju.
Izvršena je neutralizacija listova i klasično restauriranje japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-940
70. MATIJA DIVKOVIĆ
NAUK KARSTIANSKI, u MNETCIE, 1611.
Veličina, m 8°, 370 numeriranih listova.
Novi uvez u polukožu.
Oštećenja knjiga bila su od vlage, prašine, voska, insekata i mehanička.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom uz neutralizaciju kiseline te suho čišćenje prašine i voska.
Knjižnica JAZU R-777
71. OFFICIY OD SVETE NEDIGLE, Venetia, 1704. god.
Veličina: 16°, 198 numeriranih listova.
Novi uvez u platno.
Oštećenja od vlage prouzročila su smeđe mrlje i mehaničku neotpornost papira. Veći dio prvog lista nedostaje.
Restauriranje klasičnom metodom japanskim papirom izvršeno je nakon neutralizacije kiseline, čišćenja i pojačavanja papira metil celulozom.
Knjižnica JAZU R-768
72. KORIZMENJAK, Senj, 1508. god.
Veličina: 8°, 56 listova /674a/ i 80 listova /674b/.
Novi uvezi u kožu.
Oštećenja knjiga nastala su od vlage, miševa, insekata, voska i mehanički.
Izvršena je neutralizacija listova, pojačavanje oslabljenog papira metil celulozom i klasično restauriranje japanskim papirom.
Knjižnica JAZU R-674a i R-674b

73. GLAGOLJSKI BREVIJAR, XVII. st.
Veličina: 8°, 396 numeriranih listova.
Novi uvez u kožu.
Oštećenja od vlage, tutkala i mehanička uništila su listove knjige do te mjere da je dio početnih listova nestao ili ostao sačuvan u vrlo malim fragmentima.
Restauriranje je izvršeno klasičnom metodom japanskim papirom nakon neutralizacije kiseline i čišćenja listova.
Knjižnica JAZU R-636
74. ATLAS GEOGRAPHICUS MAIOR,
IOHANNES BAPT. HOMANN
ejusque Heredes Tomus I
Norimbergae A. 1759..
Papir, 34,5x55,5 cm, 40 str. teksta te 100 koloriranih karti.
Novi uvez u kožu.
Stare kožne korice, teško oštećene i deformirane, bile su manjeg formata od listova i prema tome izgubile funkciju zaštite. Nezaštićeni listovi bili su izloženi prašini i djelovanju vlage, koja je prouzročila smeđe mrlje i smanjila mehaničku čvrstoću papira, te je došlo do većih oštećivanja, osobito na marginama listova.
Restauriranjem je izvršeno čišćenje u granicama mogućnosti s obzirom na nestabilnost akvarela na kartama, pojačavanje papira i popunjavanje oštećenih margina japanskim papirom.
Knjižnica JAZU bez sign.
75. JANSZ CLAES (NICOLAS) VISSHER, 1550-1612.
KARTA EUROPE
Bakrorez, 442x552 mm.
Karta je bila mehanički oštećena uz margine, zaderana po sredini i uz oštre vertikalne i horizontalne pregibe koji su nastali presavijanjem.
Izvršeno je ravnjanje karte, restauriranje japanskim papirom i kaširanje.
VZ VII, 8
76. GERHARD MERCATOR 1512-1594.
JAN JANSONIUS XVII. st.
CARSTIA CARNIOLA HISTRIA ET WINDORUM MARCHIA
Bakrorez, 485x502 mm.
Karta je bila oštećena u visokom stupnju, razderana je bila desna donja polovica, oštećene margine, a imala je oštre vertikalne pregibe.
Prilikom restauriranja skinute su zakrpe ranijih nestručnih zahvata, izvršeno je ravnjanje, spajanje zaderanog dijela u cjelinu i kaširanje na japanski papir.
VZ VII, 37

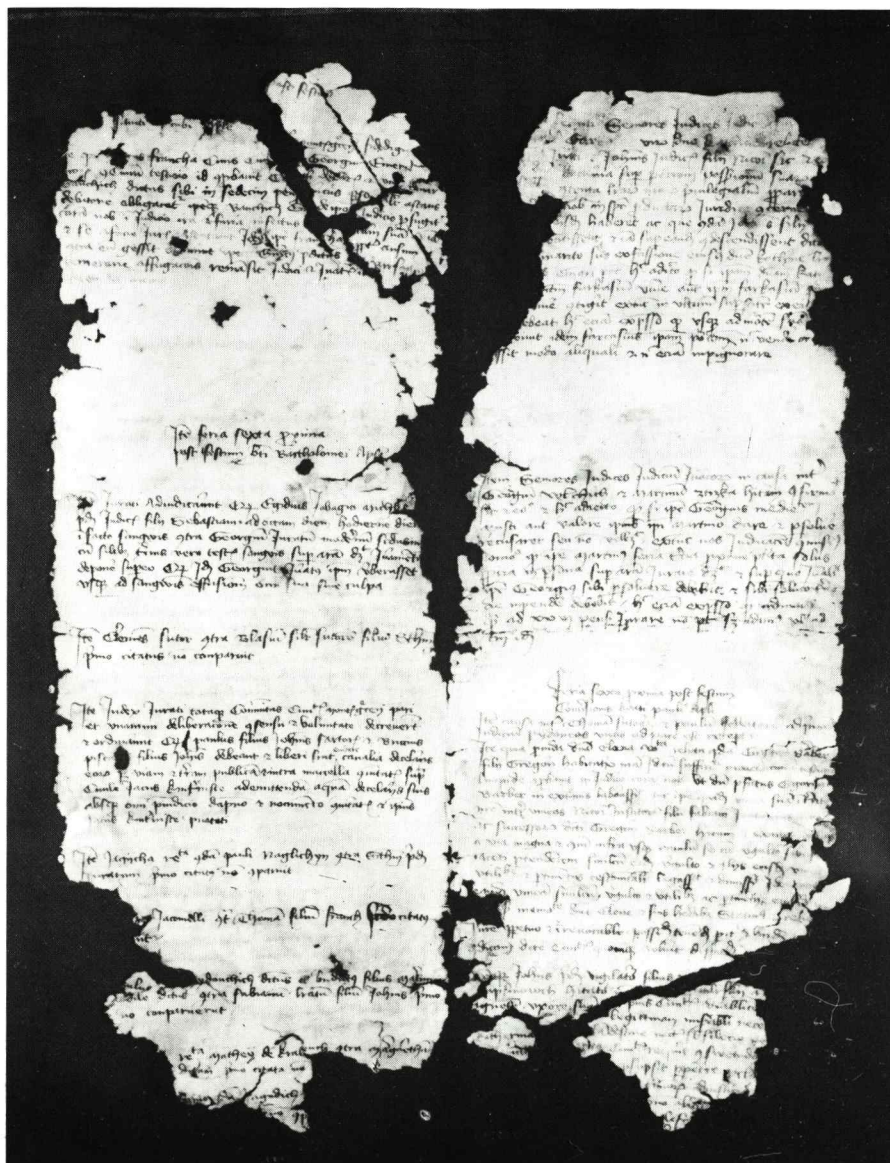
77. JANSZ CLAES (NICOLAS) VISSHER
KARTA OBIJU AMERIKA
Bakrorez, 443x551 mm.
Karta je bila većim dijelom u fragmentima, prekrivena smeđim mrljama, s većim i manjim defektima i pregibima.
Karta je čišćena, restaurirana papirom ručne izrade i kaširana na tanko platno.
VZ VII, 11
78. JANSZ CLAES (NICOLAS) VISSHER, 1550-1612.
KARTA AZIJE
Bakrorez, 445x552 mm.
Karta je bila oštećena uz margine i oštre vertikalne pregibe, oblijepljena trakama debelog papira ručne izrade.
Tijekom restauriranja skinute su nalijepljene trake, izvršeno ravnjanje i pojačavanje svih oštećenja japanskim papirom.
VZ VII, 9
79. JANSZ CLAES (NICOLAS) VISSHER
KARTA AFRIKE
Bakrorez, 444x549 mm.
Karta je bila mehanički oštećena u visokom stupnju, imala je oštre horizontalne i vertikalne pregibe te velike zaderotine s obje strane vertikalnih pregiba.
Izvršeno je ravnjanje, restauriranje svih oštećenja i kaširanje karte na japanski papir.
VZ VII, 10
80. F. L. GÜSSEFELD
KARTA EUROPE, NÜRNBERG, XVIII. st.
Kolorirani bakropis, 558x447 mm.
Karta je bila oštećena na pregibima, a dio uz donji desni ugao bio je otkinut.
Izvršeno je restauriranje japanskim papirom i papirom ručne izrade, a nakon toga kaširanje karte.
Arhiv JAZU C-29
81. NICOLAUS SANSON, XVII. st.
EUROPA VETUS, PARIS, 1650.
Kolorirani bakrorez, 600x466 mm.
Karta je bila mehanički oštećena uz sve margine i na pregibima nastalima ranijim presavijanjem.
Izvršeno je ravnjanje karte, restauriranje svih oštećenja japanskim papirom, a margina papirom ručne izrade po metodi inkvadriranja.
Arhiv JAZU C-26

82. PHILIPP KILIAN, 1628-1693.
WILHELMINA ERNESTINA, DANSKA PRIJESTOLONASLJEDNICA
Bakrorez, 584x450 mm.
Bakrorez je bio oštećen u visokom stupnju, zaderan po sredini i uz margine.
Papir je vrlo oslabio uz vertikalne i horizontalne pregibe.
Izvršeno je ravnanje i restauriranje japanskim papirom.
VZ XII, 197
83. MATTHÄUS KÜSEL, 1628-1681.
FRANCISCUS AUGUSTINUS COMES WALDSTEIN
Bakrorez, 595x430 mm.
Velika mehanička oštećenja bila su uz lijevi rub, koji nedostaje, tu je nastala nepravilna zaderotina na samoj ploči a dvije vertikalne zaderotine bile su uz gornji i donji desni dio ploče. U sredini grafike bila su manja oštećenja.
Izvršeno je restauriranje japanskim papirom, spajanje u cjelinu zaderanih mjesta, nadoknada lijevog ruba i ravnanje.
VZ XII, 198
84. BARTHOLOMEUS KILIAN, 1630-1696.
MAXIMILIANUS GANDOLPHUS GROF OD KÜENBURGA
Bakrorez, 474x374 mm.
Bakrorez je bio oštećen mehanički, zaderan po sredini u dužini oko 25 cm. Lijevo donji ugao je nedostajao, a uz oštre vertikalne pregibe papir je oslabio.
Izvršeno je čišćenje grafike, ravnanje i restauriranje japanskim papirom.
VZ XII, 196
85. LUCAS KILIAN, 1579-1637.
DVOSTRUKI PORTRET A. DÜRERA
Bakrorez, 448x272 mm.
Grafika je bila razderana uz rubove, i to u tolikoj mjeri da uz lijevu stranu ruba papir nedostaje. Nepravilna zaderotina bila je na lijevoj strani ploče.
Izvršeno je čišćenje grafike i restauriranje svih oštećenja japanskim papirom.
VZ VIII, 130
86. JACOB MATHAM, 1571-1631.
AMOR I PSIHA
Bakrorez, 405x310 mm.
Oštećenja i defekti bili su uz rubove ploče i lista. U gornjem dijelu grafike bila je potpuna zaderotina djelomično nepravilna, s brojnim većim i manjim defektima.
Izvršeno je čišćenje grafike, restauriranje japanskim papirom i pojačanje kaširanjem.
VZ XI, 128

87. CORNELIS CORT, 1533-1578.
DIJANA I KALISTO, 1566.
Bakrorez, 444x367 mm.
Grafika je bila oštećena od insekata i mehanički. Donji lijevi ugao je nedostajao, a uz oštre horizontalne i vertikalne pregibe papir je potamnio od prašine i popucao.
Izvršeno je čišćenje, ravnanje i restauriranje japanskim papirom, uz nadoknadu dijela koji je nedostajao.
VZ XI, 146.
88. NICOLA DE BRUYN, 1565-1652.
ECCE HOMO
Bakrorez (odrezan rub ploče), 457x666 mm.
Grafika je bila kaširana na debeli papir ručne izrade. Velika mehanička oštećenja bila su uz lijevi rub ploče, a oštećenja od insekata gotovo po cijeloj površini. Tamnosmeđa mrlja prostire se u donjem dijelu po čitavoj širini i uz zaderotinu u gornjem dijelu ploče.
Tijekom restauriranja izvršeno je odvajanje nakaširanog papira, čišćenje i popunjavanje oštećenih i manjkavih dijelova japanskim papirom.
VZ II, 365
89. EGBERT VAN PANDEREN, 1581-1637.
OBREZANJE ISUSA
Bakrorez, 699x532 mm.
Oštećenja grafike bili su veći i manji defekti, nepravilne zaderotine i pregibi.
Izvršeno je čišćenje mrlja, ostataka boje i ljepila, a zatim restauriranje japanskim papirom i pojačanje kaširanjem.
VZ I, 313
90. ENEA VICO, 1523-1567.
VULKANI I KIKLOPI
Bakrorez, 315x428 mm.
Grafika je bila kaširana i uz rubove oblijepljena debelim papirom ručne izrade. Ploča je oštećena od insekata. U sredini i uz desni ugao slijepljena je zaderotina, a površina papira izgrebena. Smeđe mrlje su uz lijevu stranu ploče.
Restauriranjem je izvršeno odvajanje nalijepljenih papira, čišćenje, spajanje zaderotina i pojačanje oslabljene grafike japanskim papirom.
VZ XI, 138
91. ENEA VICO, 1523-1567.
BITKA KARLA V
Bakrorez i bakropis (odrezan rub ploče), 540x384 mm.
Grafika je bila kaširana na debeli papir ručne izrade. Oštećenja od insekata bila su po cijeloj površini ploče, no najviše u srednjem i donjem dijelu. Po sredini je od pregiba oštećena površina otiska. Papir je potamnio, a jače smeđe mrlje su na lijevoj strani donjeg dijela ploče.
Restauratorskim zahvatom odvojen je nalijepljeni papir, izvršeno čišćenje grafike, popunjavanje rupa od crvotočine i pojačanje japanskim papirom.
VZ IX, 307

92. WILLEM SWANENBURGH, 1581-1612.
SEOSKA SVEČANOST
Bakrorez i bakropis, 448x715 mm.
Oštećenja su bila od insekata, veći i manji defekti bili su uglavnom uz rubove, a smeđe mrlje u gornjem dijelu lista.
Izvršeno je čišćenje grafike, restauriranje japanskim papirom i pojačanje kaširanjem.
VZ VIII, 292
93. MIROSLAV KRALJEVIĆ, 1885-1913.
LEZBIJKE, 1912.
Crtež tušem, 225x218 mm.
Oštećenja su bila mehanička uz margine, od prašine i vlage koja je djelovala na mineralne nečistoće u papiru, te tako prouzročila sitne smeđe mrlje koje su prekrivale crtež.
Restauratorski zahvat obuhvaćao je oksidativno bijeljenje crteža i pojačavanje oštećenih rubova japanskim papirom.
K. Gr. 2294
94. MIROSLAV KRALJEVIĆ, 1885-1913.
PITANJE, 1912.
Crtež tušem, 313-260 mm.
Oštećenja su bila mehanička, od prašine i vlage, koja je djelovanjem na mineralne nečistoće u papiru izazvala smeđe sitne mrlje po cijeloj površini crteža.
Restauratorski zahvat izvršen je oksidativnim bijeljenjem crteža, ispiranjem i nadoknadom oštećenih rubova japanskim papirom.
K. Gr. 2295
95. TOMISLAV KRIZMAN, 1882-1955.
AUTOPORTRET, 1929.
Crtež, smeđa kreda i krede u boji. Papir-natron, 1103x823 mm.
Veliki format i neadekvatna pohrana bili su uzrokom oštećenja rubova crteža, osobito u gornjem dijelu, gdje je bilo nekoliko nepravilnih zaderotina.
Restauriranje zaderanih mjesta izvršeno je japanskim papirom s poledine crteža.
K. Gr. 5623
96. TOMISLAV KRIZMAN, 1882-1955.
POGLED NA KVARNER SA PLASA
Litografija u boji, 540x764 mm.
Zbog loše kvalitete papira došlo je prilikom rukovanja do oštećivanja rubova litografije.
Izvršeno je ravnanje i restauriranje zaderanih mjesta s poledine litografije.
K. Gr. 2310

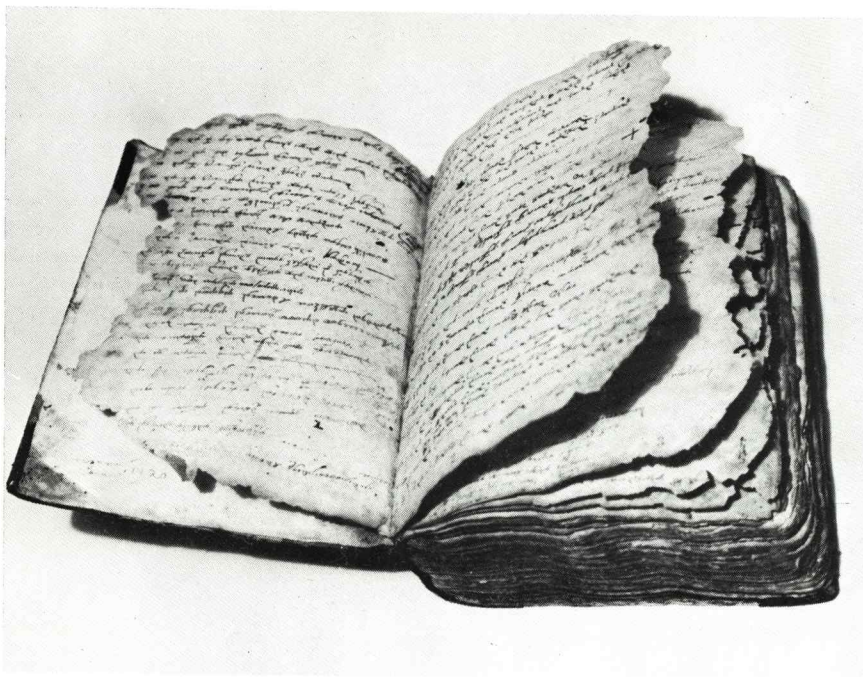
97. KOŽNI OLTARNI JASTUK, XVII. st. (Italija)
 Pozlaćena, oslikana koža ornamentirana punciranjem. Vel. 46x31 cm.
 Površina jastuka bila je prekrivena debelim slojem prašine, koža je postala kruta i naborana. Šavovi na rubovima su popustili.
 Izvršeno je čišćenje, regeneracija otvrdnute kože, ravnanje, popunjavanje jastuka, učvršćivanje zaderanih mjesta i popravak rubova. Nakon toga izvršena je impregnacija kože kako bi se sačuvala elastičnost, boja i sjaj.
 MUO 14415
98. FRAGMENTI KOŽNE TAPETE - 2 kom. XVII. st. (Flandrija)
 Tiještena, obojena, posrebrena i pozlaćena koža.
 Vel. a) 39x25,5 cm. b) 30x26 cm.
 Tapete su bile pokrivene debelim slojem površinske nečistoće koja je potpuno prekrila ljepotu motiva.
 Izvršeno je čišćenje, mekšanje i impregnacija kože.
 MUO 3580
99. FRAGMENTI KOŽNE TAPETE - 3 kom. XVII. st. (Italija)
 Oslikana, posrebrena i pozlaćena koža ornamentirana punciranjem. Pozadina je tamnocrvena s pozlaćenim volutama i cvjetnim motivom.
 Vel. a) 33,5x48 cm. b) 39x46,5 cm, c) 33,5x47,7 cm.
 Koža je bila teško oštećena od vode zbog urušenog krovišta kapele u kojoj su se tapete nalazile. Površina je bila prekrivena debelim slojem prašine i žbuke. Koža se deformirala i ukrutila, a dijelovi tapeta istrunuli i otpali.
 Osim toga je pozlata bila premazana broncom koja je potamnila.
 Dugotrajnim procesom restauriranja izvršeno je čišćenje površine, omekšavanje kože, izravnavanje, nadoknađivanje dijelova koji su otpali i na kraju impregnacija kože u svrhu potpune zaštite.
 Vlasnik: Pavlinski samostan Sv. Petar u Šumi
100. LEPEZA, XVIII. (Francuska)
 Krilo - gvaš na tzv. labuđoj koži, samo sredina oslikana pastoralnim motivom. Poledina: višebojni stručak cvijeća. Rebra - rezbarena bjelokost pozlaćena, polikromirana. Vis. 28 cm.
 Pergamena je bila isušena, zaderana i nestručno oblijepljena prozirnim papirom. Izvršeno je skidanje zakrpa, te obrada pergamene kako bi se opet postigla njena elastičnost. Zaderana mjesta bila su zatim spojena i učvršćena na rebra lepeze.
 MUO 16936

1. Kat. br. 14

2. Kat. br. 22

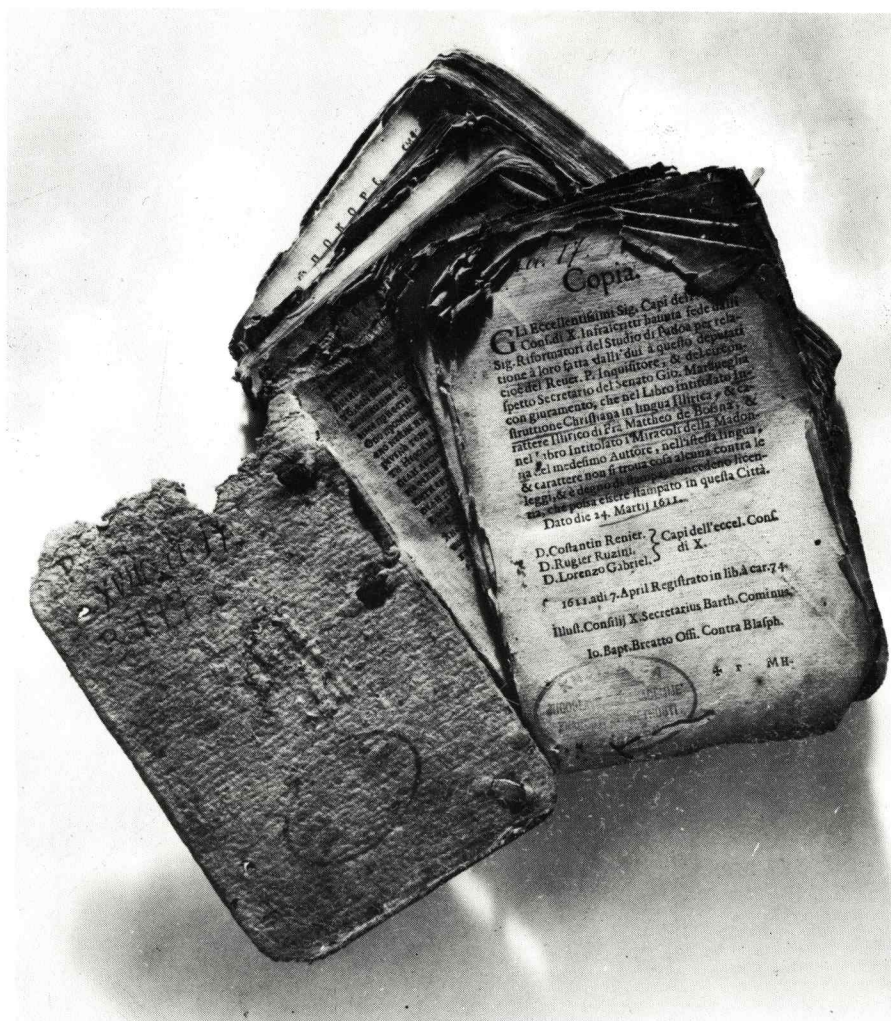
3. Kat. br. 42

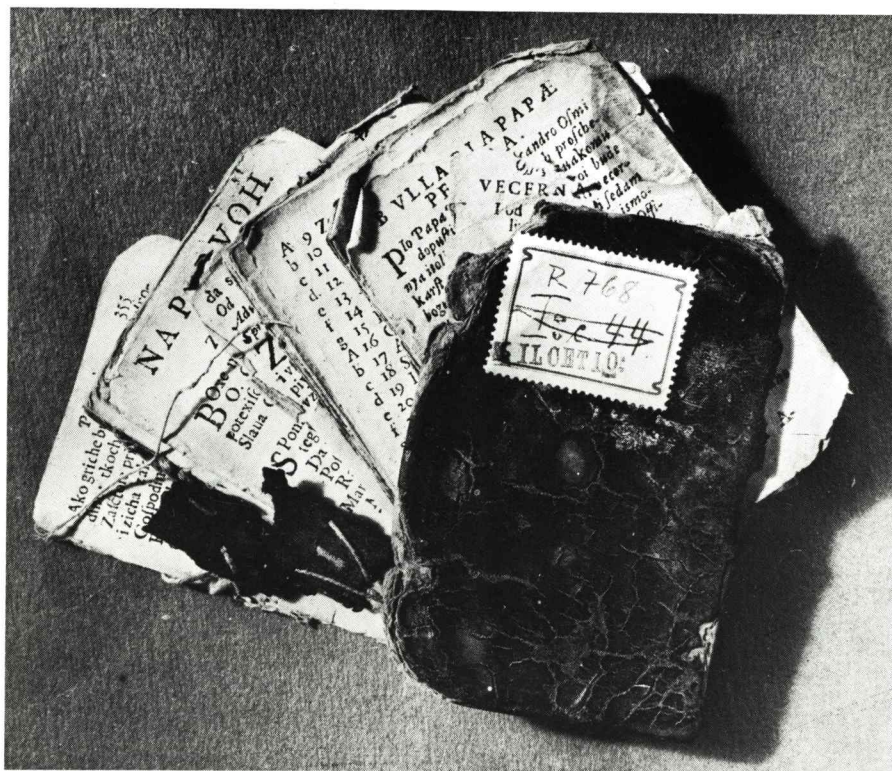
4. Kat. br. 44

5. Kat. br. 49

6. Kat. br. 70

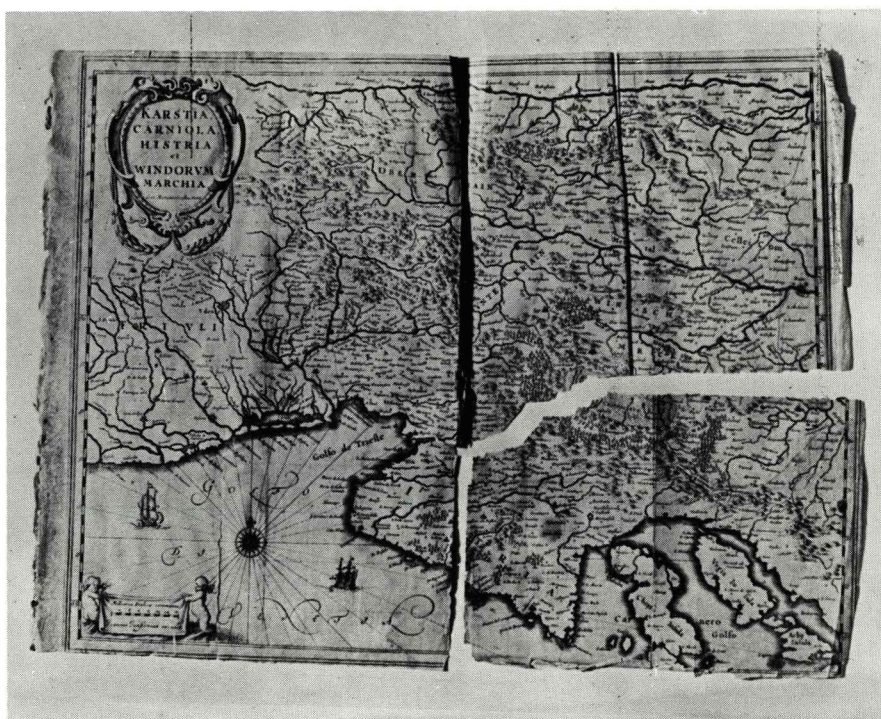
7. Kat. br. 71

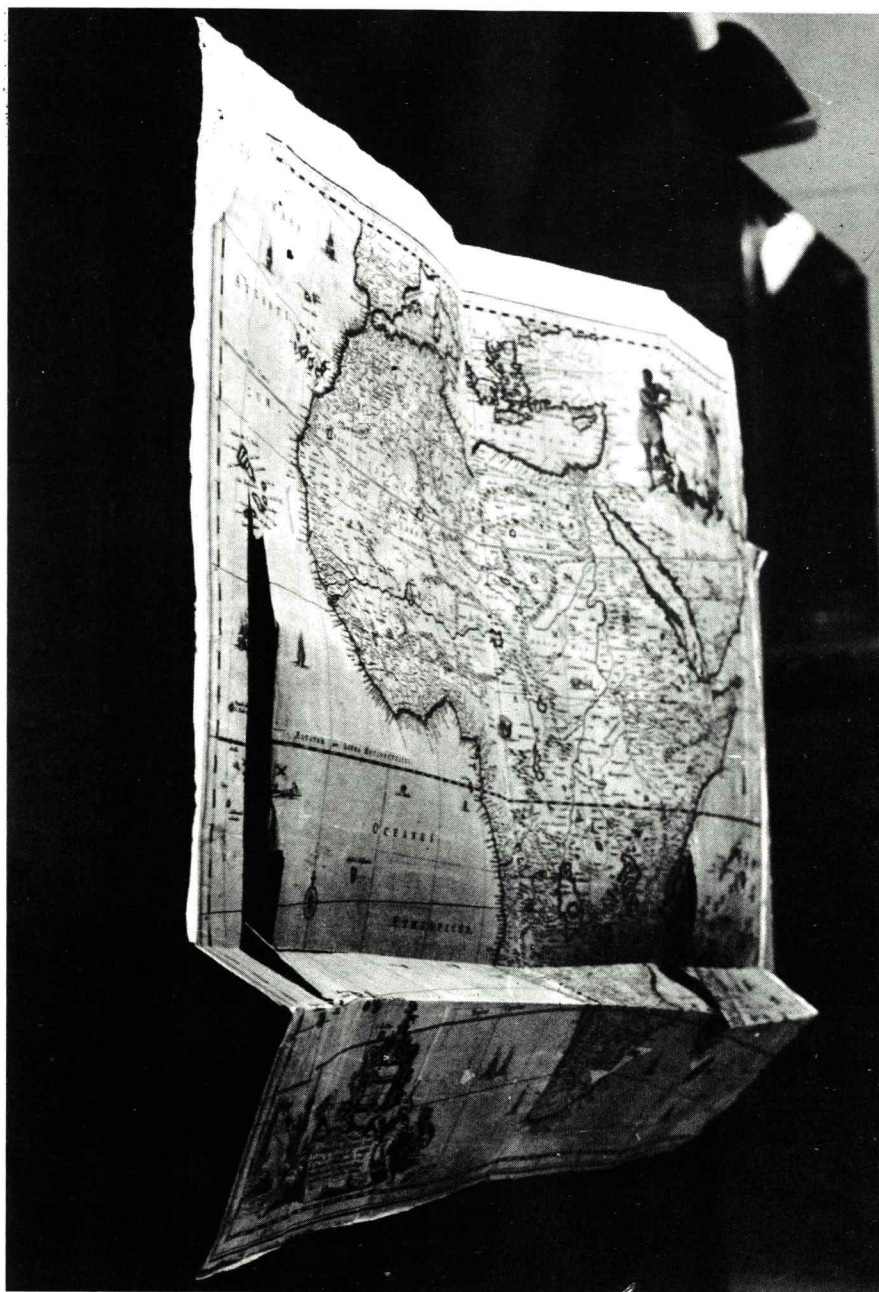
8. Kat. br. 72

9. Kat br. 73

10. Kat. br. 76

11. Kat. br. 79

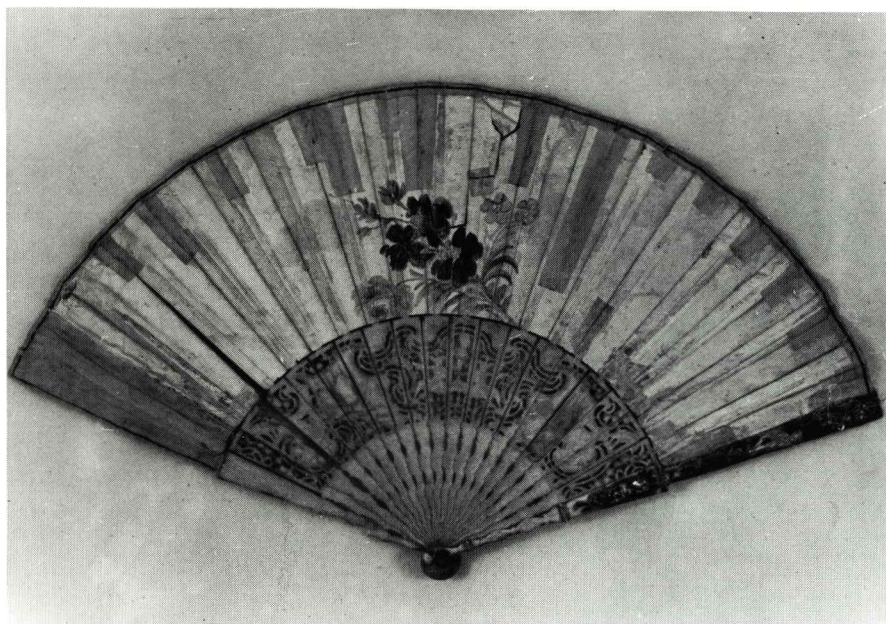
12. Kat. br. 87

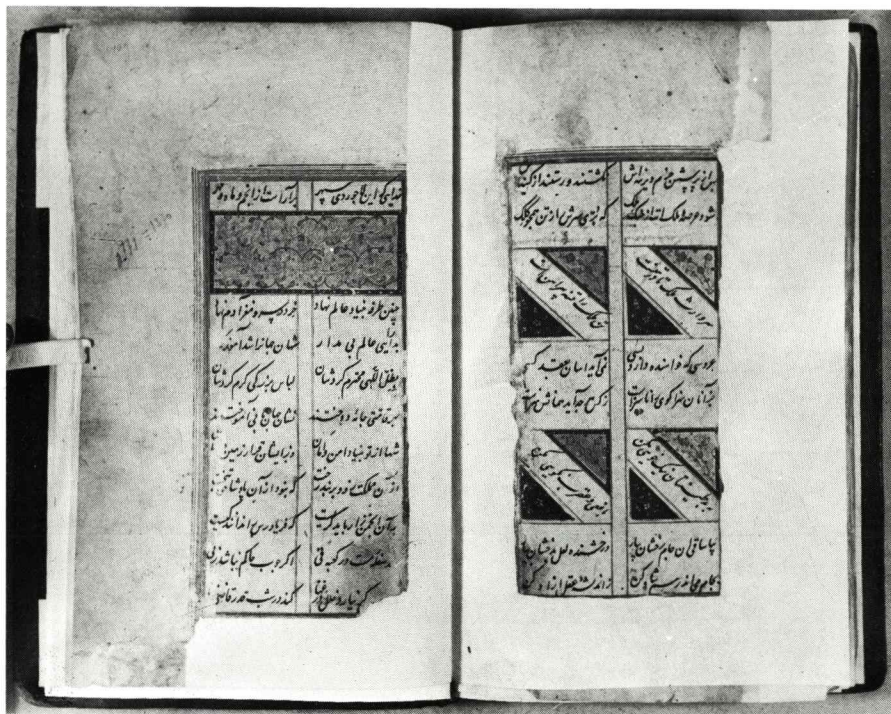
13. Kat. br. 82

14. Kat. br. 83

15. Kat. br. 100

16. Kat. br. 59

M

